

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Nederlandse Zorgautoriteit
Postbus 3017
3502 GA Utrecht

**Directoraat
Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Langdurige
Zorg
Sturing, Financiering
en Informatie

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

1701861-206224-LZ

Uw brief

*Correspondentie
uitsluitend richten
aan het retouradres
met vermelding van
de datum en het
kenmerk van deze
brief.*

Datum 10 juni 2020
Betreft Voorlopige kaderbrief Wlz 2021

Geachte mevrouw K.,

Op grond van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) stelt de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor ieder kalenderjaar het bedrag vast dat in dat kalenderjaar beschikbaar is voor op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz) verzekerde zorg.

Via deze brief ontvangt u mijn reactie op uw mei-advies over de toereikendheid van het budgettaire kader Wlz in 2020. Daarnaast informeer ik u over het voorlopige budgettaire kader voor de Wlz in 2021 en een aantal andere financiële onderwerpen in verband met de Wlz.

Deze brief is onder voorbehoud van de politieke besluitvorming over de begroting 2021 die op Prinsjesdag aan het parlement gepresenteerd wordt. Kort na Prinsjesdag zal ik het definitieve kader voor de Wlz in 2021 bekendmaken bij de Eerste en Tweede Kamer. U ontvangt hiervan een afschrift.

I Mei-advies over budgettaire kader Wlz 2020

In de definitieve kaderbrief Wlz 2020¹ (hierna: kaderbrief 2020) is het budgettaire kader voor 2020 bekend gemaakt. Bij aanvang van 2020 was daarmee een bedrag beschikbaar van € 24.522 miljoen voor de levering van Wlz-zorg. Daarnaast was een bedrag van € 70 miljoen als herverdelingsmiddelen gereserveerd.

In de kaderbrief 2020 heb ik u verzocht mij in januari, mei en augustus 2020 te informeren over de ontwikkelingen in het licht van de toereikendheid van het Wlz-kader en mij te adviseren over de inzet van de gereserveerde herverdelingsmiddelen in 2020. Uit de analyse die u in januari 2020 aan mij opleverde, bleek dat het Wlz-kader 2020 niet toereikend zou zijn. Ik heb u daarom aanvullend verzocht deze analyse in maart te actualiseren, zodat de voorbereiding van de

¹ Kamerstukken II, 2019/20, 34104, nr. 265

Voorjaarsbesluitvorming op basis van de meest actuele gegevens kon plaatsvinden. U heeft deze geactualiseerde prognose op 31 maart 2020 aan mij opgeleverd.

**Directoraat
Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Langdurige
Zorg
Sturing, Financiering
en Informatie

Op basis van deze maartbrief heb ik het beschikbare budgettaire kader 2020 in mijn brief van 20 april 2020² opgehoogd met €425 miljoen tot € 24.947 miljoen. De gereserveerde herverdelingsmiddelen zijn daarnaast opgehoogd met € 55 miljoen tot € 125 miljoen. Deze ophoging van het Wlz-kader was nodig om de zorgkantoren in staat te stellen de benodigde Wlz-zorg in te kopen en wachtlijsten te beperken. De ophoging van de gereserveerde herverdelingsmiddelen hing samen met de onzekerheden in de raming die u noemde in de maartbrief.

Op 26 mei 2020 heb ik uw mei-advies ontvangen. U heeft besloten hierin geen geactualiseerde prognose van de uitgavenontwikkeling uit te brengen, omdat de corona-pandemie tot trendbreuken leidt die nog niet adequaat in de prognose meegenomen kunnen worden. Vanwege deze onzekerheid over de effecten van de corona-pandemie kunt u nu ook niet adviseren over wat nodig is voor een beheerste omvang van de wachtlijsten en over het verbeteren van de ramingsmethodiek. U adviseert om voor dit moment het budgettaire kader, dat op basis van een recente prognose van vóór de corona-uitbraak is opgehoogd, ongewijzigd te laten. De recente prognose uit de maartbrief beschouwt u dan ook als 'ijkpunt' voor de situatie zoals die zou zijn geweest zonder de corona-uitbraak.

Ik sluit mij aan bij uw constatering. Het effect van de corona crisis op de ontwikkeling van de zorglevering en de zorgvraag is momenteel moeilijk in te schatten. Zorgaanbieders en zorgverleners werken hard om de coronacrisis het hoofd te bieden. Daarvoor is nodig dat zij gecompenseerd worden voor de financiële gevolgen van deze pandemie. Daarom is besloten dat zorgaanbieders de extra kosten die zij maken en de inkomsten die zij mislopen in de Wlz als gevolg van het coronavirus tijdelijk vergoed kunnen krijgen zodat de zorg tijdens en ook na de crisis kan worden gecontinueerd.

De compensatie van de extra kosten die zorgaanbieders en Wlz-cliënten met een pgb als gevolg van de coronacrisis moeten maken, belasten het Wlz-kader niet, maar worden bovenbudgettair ten laste van het Fonds langdurige zorg gebracht. De invoering van deze maatregelen biedt dus geen aanleiding om het budgettaire kader 2020 aan te passen. Over deze en andere maatregelen voor de zorg in natura heb ik de Tweede Kamer in de Kamerbrief over de stand van zaken met betrekking tot COVID-19 van 31 maart 2020³ geïnformeerd. Deze maatregelen zijn vastgelegd in uw beleidsregel SARS-CoV-2 Virus⁴. De maatregelen die gelden voor Wlz-cliënten met een pgb staan toegelicht in de Kamerbrief van 7 april 2020⁵.

Vanwege bovengenoemde redenen heb ik, in lijn met uw advies, besloten de reservering van de herverdelingsmiddelen à € 125 miljoen aan te houden tot het augustusadvies. Ik verwacht dat u de komende periode in gesprek blijft met zorgkantoren over het beheersbaar maken van wachtlijsten en de verbetering van de ramingsmethodiek.

² Kamerstukken II, 2019/20, 34104, nr. 278

³ Kamerstukken II, 2019/20, 25295, nr. 200

⁴ BR/REG-20158

⁵ Kamerstukken II, 2019/20, 25 295, nr. 219, p. 35-36

II Actualisering budgettair kader Wlz 2020

Wlz-uitvoerders kunnen binnen hun budgettair kader middelen verschuiven tussen de contracteerruimte en het pgb-kader. Daarmee kunnen zij inspelen op de voorkeuren van hun cliënten. Sinds mijn brief van 20 april 2020 hebben de Wlz-uitvoerders u verzocht om per saldo een bedrag van € 86 miljoen te verschuiven vanuit de contracteerruimte naar het pgb-kader. Dit is conform de beleidsregels over brutoering van overhevelingen tussen pgb en zorg in natura verwerkt als een verhoging van het pgb-kader met per saldo € 100 miljoen. Per saldo leidt dit tot een verhoging van het Wlz-kader met € 14 miljoen.

Tabel 1 bevat de mutaties van het Wlz-kader 2020 sinds mijn brief van 20 april 2020. Per saldo bedraagt het geactualiseerde beschikbare kader voor 2020 € 24.961 miljoen. Daarnaast staat nog € 125 miljoen aan herverdelingsmiddelen gereserveerd.

Tabel 1: ontwikkeling Wlz-kader 2020 sinds reactie op maartbrief 2020 (bedragen in miljoenen euro)

		Totaal Wlz	waarvan CR	waarvan pgb	waarvan kwaliteitsbudget
1	Beschikbaar Wlz-kader 2020 - stand reactie op maartbrief	24.947	21.297	2.550	1.100
2	Overhevelingen tussen pgb en CR tot 15 mei 2020	14	-86	100	
3	Beschikbaar Wlz-kader 2020 - stand voorlopige kaderbrief 2021	24.961	21.211	2.650	1.100

III Voorlopig budgettair kader Wlz 2021

Bij de opstelling van het voorlopige kader voor 2021 vormt het budgettair kader Wlz in 2020 het uitgangspunt. Tabel 2 laat zien hoe het Wlz-kader 2021 ten opzichte van het geactualiseerde kader voor 2020 is opgebouwd.

Tabel 2: Opbouw Wlz-kader 2021 (bedragen in miljoenen euro)

1	Beschikbaar Wlz-kader 2020, stand voorlopige kaderbrief Wlz 2021	24.961
2	Groeiruimte 2021	550
3	Kwaliteitskader verpleeghuiszorg tranche 2021*	350
4	Toegang Wlz voor mensen met een psychische stoornis	645
5	Lage zzp's	-50
6	Maatregelen ter voorkoming zorgval	5
7	Loon- en prijsbijstelling 2020	PM
8	Wlz-kader 2021 (som 1 t/m 7)	26.461

**Dit bedrag is reeds inclusief loon- en prijsbijstelling 2021*

Ik licht in het vervolg van mijn brief de posten 1 tot en met 8 uit tabel 2 toe.

1. Wlz-kader 2020

De basis voor het Wlz-kader 2021 vormt het bedrag dat voor 2020 beschikbaar is. Dit bedrag heb ik via deze brief bijgesteld tot € 24.961 miljoen (zie tabel 1).

2. Groeimiddelen 2021

Voor het jaar 2021 zijn € 550 miljoen aan reguliere groeimiddelen beschikbaar in verband met demografische ontwikkelingen en de toenemende zorgzwaarte van cliënten met aanspraak op Wlz-zorg. Hiervan is € 4 miljoen bestemd voor investeringen in duurzaam vastgoed. Ik verzoek u dit bedrag te verwerken in de tarieven voor de normatieve huisvestingscomponent. Doel is om aan te sluiten bij de geleidelijke aanpassing van de gebouwenvoorraad aan recente regelgeving in het bouwbesluit voor isolatie en de vervolgstappen die in het verschiet liggen. Vanaf 2021 zullen zorgkantoren toezien op de benodigde verduurzaming van vastgoed. Dit staat omschreven in het inkoopkader langdurige zorg 2021-2023 van Zorgverzekeraars Nederland⁶ en wordt nader uitgewerkt in het regionale beleid.

3. Kwaliteitsbudget verpleeghuiszorg

In totaal is er vanaf 2021 structureel € 2,1 miljard extra beschikbaar voor de implementatie van het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg⁷. Hiervan is een bedrag van € 435 miljoen structureel verwerkt in de maximumtarieven⁸. Vanaf 2019 zijn daar bovenop extra middelen beschikbaar als een geormerkt kwaliteitsbudget. De kwaliteitsbudgetten worden voortgezet in 2021. Om voor het kwaliteitsbudget in aanmerking te komen, dienen verpleeghuizen hiervoor een begroting op te stellen, die aansluit sluit bij het (meerjarig) kwaliteitsplan om het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg te implementeren. De zorgkantoren beoordelen en bespreken de kwaliteitsplannen en begrotingen voor het kwaliteitsbudget met de aanbieders. Het kwaliteitsbudget wordt aan verpleeghuizen beschikbaar gesteld op grond van een goedgekeurd kwaliteitsplan en bijbehorende begroting voor het kwaliteitsbudget. Indien verpleeghuizen zich niet houden aan de afspraken over de besteding van het kwaliteitsbudget dan zullen zorgkantoren op grond van de privaatrechtelijke overeenkomst tussen zorgkantoor en verpleeghuis hier rekening mee houden in de bevoorschotting of de middelen geheel of gedeeltelijk terugvorderen.

Het landelijke beschikbare kwaliteitsbudget neemt in 2021 toe met € 350 miljoen (van € 1.100 miljoen in 2020 tot € 1.450 miljoen in 2021, prijspeil 2021).

4. Toegang Wlz voor mensen met een psychische stoornis

Het openstellen van de Wlz voor cliënten met een psychische stoornis⁹ per 1 januari 2021 heeft tot gevolg dat meer cliënten gebruik zullen maken van Wlz-zorg, waardoor de Wlz-uitgaven zullen stijgen. De verwachting is dat dit zal gaan om circa 9.250 cliënten, waarvan 7.750 cliënten gebruik zullen maken van zorg in natura en 1.500 van een pgb. Deze verwachting en de verwachte verdeling van

⁶ PM verwijzing Kamerbrief landelijk inkoopkader (nog niet bekend)

⁷ Bij het beschikbaar stellen van de € 2,1 miljard is afgesproken dat de "best presterende instellingen c.q. meest efficiënte zorgaanbieders" de norm zullen worden voor alle instellingen. Door deze norm kunnen de kosten beperkt blijven tot € 2,1 mld.

⁸ Kamerstukken II, 2019/20, 34104, nr. 188

⁹ Stb. 2019, 428.

deze cliënten over de zorgprofielen is, zoals ook toegelicht in de Memorie van Toelichting bij de wetswijziging, gebaseerd op onderzoeken van Bureau HHM¹⁰. De Wlz-uitgaven stijgen hierdoor naar verwachting met € 645 miljoen¹¹.

**Directoraat
Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Langdurige
Zorg
Sturing, Financiering
en Informatie

Indien de financiële effecten van deze wetswijziging na afronding van het indicatietraject, uitgevoerd door het Centrum Indicatiestelling Zorg, anders zijn dan geraamd dan wordt dit verwerkt bij de Voorjaarsbesluitvorming in 2021. Dit landt vervolgens in de Voorlopige kaderbrief Wlz 2022. Het Wlz-kader 2021 kan op dat moment vanwege die reden dus nog naar boven, maar eventueel ook naar beneden worden bijgesteld.

In de periode dat de budgetten nog bijgesteld kunnen worden, is het van belang dat de inkoopafspraken door Wlz-uitvoerders voldoende flexibel zijn om continuïteit van zorg te kunnen borgen. Ik ga ervan uit dat u dit in uw toezicht betreft.

5. Lage zzp's

Door de trendmatige ontwikkeling van langer thuis wonen en het daarop gebaseerde beleid neemt het beroep van cliënten met een laag zorgzwaartepakket (zzp) op intramurale zorg geleidelijk af. Ten opzichte van 2020 verlaag ik de contracteerruimte 2021 met € 50 miljoen voor de afbouw van de lage zzp's. Dit is in lijn met de realisatiecijfers van de afgelopen jaren. Wlz-uitvoerders dienen de afbouw van deze capaciteit af te stemmen op het gebruik van intramurale zorg door deze groep.

6. Maatregelen ter voorkoming zorgval

Voor de uitbreiding van de Extra Kosten Thuis-regeling en een verwacht toenemend gebruik van de meerzorgregeling is voor 2021 € 5 miljoen extra beschikbaar ten opzichte van 2020. Cumulatief is hiervoor vanaf 2021 € 30 miljoen beschikbaar.

7. Loon- en prijsbijstelling 2021

Bij het versturen van de definitieve kaderbrief Wlz 2021 zal ik het beschikbare bedrag voor het Wlz-kader in prijspeil 2021 vermelden op basis van de ontwerpbegroting VWS 2021.

8. Wlz kader 2021

De optelling van de posten 1 tot en met 7 leidt tot een voorlopig Wlz-kader voor 2021 van € 26.461 miljoen. Tabel 3 laat zien hoe dit bedrag verdeeld is over de de elkaders.

¹⁰ Kamerstukken II 2016/17, 34 104, nr. 184; Kamerstukken II 2017/18, 34 104, nr. 221.

¹¹ De budgettaire impact van de wetswijziging op de Wlz-uitgaven was in de Memorie van Toelichting gecijferd op € 655 miljoen. € 55 miljoen hiervan had betrekking op overheveling van de zorg zoals klinisch psychologen en psychiaters plegen in verband met de psychische stoornis van de cliënt van de Zorgverzekeringswet (Zvw) naar de Wlz. Echter, vanwege het ontbreken van een passende bekostigingstitel voor deze zorg in de Wlz op de korte termijn, is besloten de aanspraak op deze zorg voorlopig onder de Zvw te houden (Artikel IVc van de Verzamelwet VWS 2020, Stb. 2020, 67). De resterende budgettaire impact à € 600 miljoen was berekend op basis van voorlopige tarieven in prijspeil 2017. Inmiddels zijn de nieuwe zorg in natura tarieven en pgb-bedragen voor deze groep bekend. De budgettaire impact is op basis hiervan bijgesteld tot € 649 miljoen in prijspeil 2020. U publiceert de zorg in natura tarieven op 1-7-2020 in uw beleidsregel. De publicatie van de pgb-bedragen loopt mee in de wijziging van de Regeling langdurige zorg per 1-7-2020. De loon- en prijsbijstelling 2021 volgt in de definitieve kaderbrief Wlz 2021.

Tabel 3: verdeling Wlz-kader 2021 over deeltkaders (bedragen in miljoenen euro)

8	Wlz-kader 2021	26.461
A	Contracteerruimte 2021	22.053
B	Pgb kader bij aanvang 2021	2.758
C	Kwaliteitsbudget verpleeghuizen	1.450
D	Herverdelingsmiddelen 2021	200

De contracteerruimte bedraagt bij aanvang van 2021 € 22.053 miljoen. Zorgkantoren wenden maximaal € 10 miljoen van de beschikbare contracteerruimte in 2021 incidenteel aan voor de zorg voor mensen met een complexe zorgvraag die direct voortvloeit uit de in 2020 ingezette actie van het programma Volwaardig Leven. Dit is bedoeld voor de resterende inzet die hierop nodig is. De zorg voor mensen met een complexe zorgvraag is structureel geborgd in het reguliere inkoopproces van zorgkantoren waarmee het onderdeel is van de reguliere contracteerruimte.

Het pgb kader bedraagt bij aanvang van 2021 € 2.758 miljoen. Wlz-uitvoerders kunnen een verzoek bij u indienen om middelen over te hevelen tussen de contracteerruimte voor zorg in natura en het pgb kader, zodat aangesloten kan worden bij de voorkeuren van cliënten. Deze overheveling wordt op basis van de bruteringsregels door u verwerkt.

Zoals hierboven aangegeven is er in 2021 een bedrag van € 1.450 miljoen structureel beschikbaar als geormerkt kwaliteitsbudget verpleeghuiszorg naast de contracteerruimte. Deze middelen kunnen niet ingezet worden voor reguliere productieafspraken en staan daarom apart benoemd. Ik verzoek u deze middelen te verdelen over de regio's op basis van de gedeclareerde dagen voor zzp en vpt V&V4 t/m 10 in 2019 (het meest recente realisatiejaar) gecombineerd met de maximumtarieven die u begin juli 2020 zult vaststellen (geschoond voor de behandelcomponent en de nhc/nic). Ook verzoek ik u erop toe te zien dat de regionale ruimte niet wordt overschreden. Wlz-uitvoerders hebben de mogelijkheid om, binnen de landelijk geormerkte ruimte, middelen over te hevelen tussen de regio's om de middelen zo doelmatig mogelijk te benutten. De manier waarop de Wlz-uitvoerders deze middelen verdelen over de zorgaanbieders staat in het vorige hoofdstuk onder punt 3 toegelicht.

Een bedrag van € 200 miljoen is gereserveerd als herverdelingsmiddelen. Deze middelen worden gereserveerd vanwege de onzekerheid over de benodigde groei-ruimte per zorgkantorregio en de onzekerheid over de regionale verdeling van de groep cliënten die per 2021 op grond van een psychische stoornis de Wlz instroomt.

IV Overige zaken

Transitiemiddelen verpleeghuiszorg 2020-2021

Het kader voor de transitiemiddelen verpleeghuiszorg voor 2020 en 2021 bedraagt € 50 miljoen per jaar.

Innovatie 2021

De geoormerkte ruimte voor innovatie in de langdurige zorg bedraagt ook in 2021 € 10 miljoen.

V Slot

Ik verzoek u om mij in uw komende adviezen te blijven adviseren over de inzet van de herverdelingsmiddelen en de ontwikkelingen in het licht van de toereikendheid van het Wlz-kader. Ik verzoek u dit te bezien in relatie tot de ontwikkeling van de indicaties en gedeclareerde zorg, waarbij ik u in 2021 specifiek aandacht vraag voor de budgettaire impact van de instroom van cliënten met een psychische stoornis in de Wlz.

Ik verzoek u in uw augustusadvies 2020 een raming op te nemen van de omvang van de (compensatie van de) omzetsderving voor zorg in natura en de extra kosten die het gevolg zijn van de coronacrisis voor zorg in natura en pgb. Ik vraag u dit in gezamenlijkheid met de Wlz-uitvoerders te doen, waarbij het uitgangspunt is dat zorgaanbieders zo min mogelijk belast worden. Tenslotte vraag ik u om mij in uw komende adviezen periodiek te informeren over de ontwikkelingen in relatie tot het kwaliteitsbudget voor verpleeghuizen.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge

**Directoraat
Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Langdurige
Zorg
Sturing, Financiering
en Informatie